

Բնակչության թվաքանակի վերաբերյալ տեղեկատվության ստացման սկզբնաղբյուրը բնակչության մարդահամարներն են:

Բնակչության ընթացիկ հաշվառման տվյալները 2002-2011թ. համար ներկայացված են ՀՀ 2011թ. մարդահամարի հիման վրա վերահաշվարկված տվյալներով: 2012թ.-ից սկսած մշտական բնակչության հաշվարկի հիմքը 2011թ. հոկտեմբերի 12-ից 21-ն անցկացված մարդահամարի տվյալներն են, որոնք արդիականացվել են յուրաքանչյուր տարի գումարելով տվյալ տարածքում ծնվածների և եկողների թվաքանակն ու հանելով մահացածների և տվյալ տարածքից մեկնածների թվաքանակը: Բնակչության միգրացիայի (հաշվառում/ հաշվառումից հանում) վերաբերյալ հաշվետու ժամանակաշրջանների համար ՀՀ ոստիկանությունից ստացված տվյալները, 2013թ. սկսած ենթարկվել են **վերազնահատման** (վիճակագրական ճշգրտման), հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ դրանք ամբողջապես չեն ընդգրկում բնակչության տեղաշարժերը (քանզի մարդիկ հիմնականում տեղաշարժվում են առանց ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչությանը տեղեկացնելու)՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանին նախորդող տարվա տնային տնտեսությունների կենսապայմանների ամբողջացված հետազոտության արդյունքներով ստացված միգրացիայի գնահատականները:

Բնակչության բաշխումը քաղաք/գյուղ կտրվածքով կատարվում է ըստ նրանց բնակության (հաշվառման) վայրի: Քաղաքային են համարվում այն բնակավայրերը, որոնք <<Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված են որպես քաղաքներ, մնացած բնակավայրերը, որոնք օրենքով սահմանված են որպես գյուղեր՝ համարվում են գյուղական:

Մարդահամարի պահին հաշվի է առնվում բնակչության երկու կատեգորիա:

- **Մշտական բնակչություն**՝ տվյալ տարածքում մշտապես բնակվող ու հաշվառման պահին ներկա և ժամանակավոր բացակայող բնակչության թվաքանակի ցուցանիշները:
- **Առկա բնակչություն**՝ տվյալ տարածքում մշտապես բնակվող ու հաշվառման պահին ներկա և ժամանակավոր ներկա բնակչության թվաքանակի ցուցանիշները:

The data on population are derived based on Population Censuses.

Population current registration data for 2002-2011 are represented by the re-estimated permanent population based on RA Population Census 2011. Since 2012 the base for calculation of permanent population is the data of Population Census conducted from 12 to 21 October, 2011 which is updated by adding the number of annual births and arrivals and removing the number of deaths and departed persons from the given territory for each year. The data on migration (registration/ de-registration) obtained from the RA Police since 2013 undergo a reassessment (statistical adjustment), given the fact that they do not completely cover the movement of the population (as people generally move without informing about it the Passport and Visa Department of RA Police) based on the migration estimation obtained by the results of Integrated Household Living Conditions Survey for the previous year.

The distribution of population by urban/rural breakdown is made by their place of residence (registration). Urban settlements are considered those which are determined as cities/towns by RA Law “On RA Administrative-territorial Distribution”, and all other settlements determined as villages are considered rural.

Two categories of population are taken into account during population census, they are as follows:

- **De jure population**, the number of population of the given territory covering permanent residents including those present and temporarily absent during the registration.
- **De facto population**, the number of population of the given territory covering permanent residents including those present and temporarily residing during the registration.

Ժամանակավոր բացակա¹ բնակչություն է համարվում՝ մարդահամարի պահին իրենց հիմնական (մշտական) բնակության վայրից մինչև մեկ տարի ժամկետով բացակա բնակչությունը:

Ժամանակավոր ներկա բնակչություն է համարվում մարդահամարի պահին տվյալ տարածքում ոչ ավել քան մեկ տարի ժամկետով ներկա գտնվող և մշտապես չբնակվող բնակչությունը:

Աշխատունակ տարիքի բնակչությանը վերագրվել են մինչև 01.01.1997թ.-ը՝ 16-59 տարեկան տղամարդիկ և 16-54 տարեկան կանայք, 01.01.1997թ.-ից՝ 16-60 տարեկան տղամարդիկ և 16-55 տարեկան կանայք, 01.01.1999թ.-ից՝ 16-61 տարեկան տղամարդիկ և 16-56 տարեկան կանայք, 01.01.2001թ.-ին՝ 16-62 տարեկան տղամարդիկ և 16-57 տարեկան կանայք, իսկ 01.01.2002թ.-ին՝ 16-62 տարեկան տղամարդիկ և 16-58 տարեկան կանայք, համաձայն համապատասխան ժամանակաշրջանների համար գործող օրենսդրության: 01.01.2003թ. սկսած աշխատունակ տարիքի բնակչության կազմում ներառված են 16-62 տարեկան տղամարդիկ, իսկ կանանց կազմում՝ 01.01.03թ.-ից՝ 16-58, 01.01.05թ.-ից՝ 16-59, 01.01.07թ.-ից՝ 16-60, 01.01.09թ.-ից՝ 16-61 տարեկանները, 01.01.12թ.-ից՝ աշխատունակ տարիքի բնակչության կազմում ներառված են 16-62 տարեկան կանանց և տղամարդկանց թվաքանակները:

Ժողովրդագրական խնամառության գործակիցը հաշվարկվում է որպես 0-15 տարեկան և 60 ու բարձր տարիքի բնակչության թվաքանակների հանրագումարի հարաբերակցությունը՝ 16-59 տարեկան բնակչության նկատմամբ:

The temporarily absent¹ population are considered those individuals who were absent from the place of their main (permanent) residence as of the census time for less than 12 months.

The temporarily present population are considered those individuals who were present in the given territory for less than 12 months as of the census time and were not residents.

Able-bodied age population was 16-59 years old for males and 16-54 years old for females until 01.01.1997, and from 01.01.1997 it was 16-60 years old for males and 16-55 years old for females, from 01.01.1999 it was 16-61 years old for males and 16-56 years old for females, as of 01.01.2001 it became 16-62 years old for males and 16-57 years old for female and as of 01.01.2002 it had been 16-62 years old for males and 16-58 years old for females due to the legislation in force for appropriate periods. Able-bodied age population since 01.01.2003 were 16-62 years of males, and of females: for 01.01.03- 16-58, for 01.01.05- 16-59, for 01.01.07- 16-60 and for, 01.01.09 - 16-61 years. Since 01.01.2012 the able-bodied age population includes the number of men and women at the age 16-62.

Demographic dependency ratio is calculated as a ratio of population number at the age 0-15 and 60 and over per population aged 16-59 years.

¹ «2010թ. մարդահամարների և կացարանների հաշվառման Եվրոպայի վիճակագիրների կոնֆերանսի հանձնարարականներ» մշակված Եվրոստատի հետ համագործակցությամբ, ՄԱԿ-ի Եվրոպական տնտեսական հանձնաժողով, ՄԱԿ, Նյու Յորք և Ժնև, 2006, գլուխ III «Հաշվառման ենթակա բնակչություն», կետ 167 «Ժամանակավորապես բացակայողներ», էջ 56 (ռուսերեն տարբերակ), էջ 37 (անգլերեն տարբերակ):

“Conference of European Statisticians, Recommendations for the 2010 Censuses of Population and Housing” prepared in cooperation with the Statistical Office of the European Communities (Eurostat), United Nations Economic Commission for Europe, UN, New York and Geneva, 2006, Chapter III “Population to be Enumerated”, paragraph 167 “Temporarily absent persons”, page 37 (English version), page 56 (Russian version).

Աղյուսակ 2.1 ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԹՎԱՔԱՆԱԿԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ԸՍՏ ՄԵՈՒ
 Table 2.1 THE FIGURES OF DE JURE POPULATION NUMBER BY SEX

(հազ.մարդ)

(thsd. persons)

Տարի Year	Ընդամենը, տարեկգրի դրությամբ, հազ. մարդ Total, as of the beginning of the year, thsd.persons	այդ թվում՝ of which		Տոկոսով՝ ընդհանուրի նկատմամբ In percents to total	
		տղամարդիկ Men	կանայք Women	տղամարդիկ Men	կանայք Women
1926 ¹	881.3	449.1	432.2	51.0	49.0
1939 ¹	1 282.3	648.6	633.7	50.6	49.4
1959 ¹	1 765.3	846.6	918.7	48.0	52.0
1970 ¹	2 492.6	1 217.5	1 275.1	48.8	51.2
1979 ¹	3 037.3	1 477.9	1 559.4	48.7	51.3
1986	3 368.3	1 648.6	1 719.7	48.9	51.1
1987	3 418.5	1 674.3	1 744.2	49.0	51.0
1988	3 463.5	1 698.2	1 765.3	49.0	51.0
1989 ¹	3 304.8	1 619.3	1 685.5	49.0	51.0
1989	3 455.2	1 695.5	1 759.7	49.1	50.9
1990	3 514.9	1 704.8	1 810.1	48.5	51.5
1995	3 260.3	1 535.8	1 724.5	47.1	52.9
1996	3 248.8	1 541.6	1 707.2	47.5	52.5
1997	3 246.0	1 561.0	1 685.0	48.1	51.9
1998	3 238.2	1 547.5	1 690.7	47.8	52.2
1999	3 232.1	1 559.0	1 673.1	48.2	51.8
2000	3 226.9	1 545.7	1 681.2	47.9	52.1
2001	3215.3	1 543.1	1 672.2	48.0	52.0
2001 ¹	3 213.0	1 542.0	1 671.0	48.0	52.0
2002	3 208.3	1 539.7	1 668.6	48.0	52.0
2003	3 191.2	1 531.6	1 659.6	48.0	52.0
2004	3 173.8	1 523.4	1 650.4	48.0	52.0
2005	3 156.0	1 515.1	1 640.9	48.0	52.0
2006	3 136.8	1 505.7	1 631.1	48.0	52.0
2007	3 117.4	1 496.1	1 621.3	48.0	52.0
2008	3 097.3	1 486.4	1 610.9	48.0	52.0
2009	3 076.8	1 476.4	1 600.4	48.0	52.0
2010	3 055.2	1 465.8	1 589.4	48.0	52.0
2011	3 034.5	1 455.7	1 578.8	48.0	52.0
2011 ¹	3 018.9	1 448.1	1 570.8	48.0	52.0
2012	3 021.4	1 449.5	1 571.9	48.0	52.0
2013	3 026.9	1 451.7	1 575.2	48.0	52.0
2014	3 017.1	1 443.5	1 573.6	47.8	52.2
2015	3 010.6	1 439.1	1 571.5	47.8	52.2
2016	2 998.6	1 429.1	1 569.5	47.7	52.3

¹ Ըստ մարդահամարների:
 According to the Population Censuses.

Աղյուսակ 2.2 ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԹՎԱՔԱՆԱԿԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐԸ, 1990-2015 ԹԹ.

Table 2.2 THE COMPONENTS OF CHANGES IN POPULATION NUMBER FOR 1990-2015

Տարի Year	<i>(հազ. մարդ)</i>			<i>(thsd. persons)</i>		
	Բնակչության թվաքանակը (տարեկզբին) Population number (as of beginning of the year)	Ընդհանուր հավելում/ նվազում (+,-) Total increase/ decrease(+, -)	Բնական հավելում Natural increase	Միգրացիայի մնացորդը ¹ / Net migration ¹	Բնակչության թվաքանակը (տարեվերջին) Population number (end of the year)	Տարեկան հավելում/ նվազում, % Annual increase/ decrease %
1990	3 514.9	59.6	57.9	1.7	3 574.5	1.70
1991	3 574.5	58.8	54.4	4.4	3 633.3	1.64
1992	3 633.3	-169.6	44.7	-214.3	3 463.7	-4.67
1993	3 463.7	-107.0	31.6	-138.6	3 356.7	-3.09
1994	3 356.7	-96.4	26.5	-122.9	3 260.3	-2.87
1995	3 260.3	-11.5	24.1	-35.6	3 248.8	-0.35
1996	3 248.8	-2.8	23.2	-26.0	3 246.0	-0.09
1997	3 246.0	-7.8	20.0	-27.8	3 238.2	-0.24
1998	3 238.2	-6.1	16.2	-22.3	3 232.1	-0.19
1999	3 232.1	-5.2	12.4	-17.6	3 226.9	-0.16
2000	3 226.9	-11.6	10.3	-21.9	3 215.3	-0.36
2001	3 215.3	-7.0	8.1	-15.1	3 208.3	-0.22
2002	3 208.3	-17.1	6.7	-23.8	3 191.2	-0.53
2003	3 191.2	-17.4	9.8	-27.2	3 173.8	-0.55
2004	3 173.8	-17.8	11.8	-29.6	3 156.0	-0.56
2005	3 156.0	-19.2	11.1	-30.3	3 136.8	-0.61
2006	3 136.8	-19.4	10.4	-29.8	3 117.4	-0.62
2007	3 117.4	-20.1	13.3	-33.4	3 097.3	-0.64
2008	3 097.3	-20.5	13.8	-34.3	3 076.8	-0.66
2009	3 076.8	-21.6	16.8	-38.4	3 055.2	-0.70
2010	3 055.2	-20.7	16.9	-37.6	3 034.5	-0.68
2011	3 034.5	-13.1	15.4	-28.5	3 021.4	-0.43
2012	3 021.4	5.5	14.9	-9.4	3 026.9	0.18
2013	3 026.9	-9.8	14.6	-24.4	3 017.1	-0.32
2014	3 017.1	-6.5	15.3	-21.8	3 010.6	-0.22
2015	3 010.6	-12.0	13.9	-25.9	2 998.6	-0.40
2016	2 998.6					

¹ 2001-2011թթ. ցուցանիշները վերահաշվարկված են ՀՀ 2011թ. մարդահամարի արդյունքների հիման վրա:
The data for 2001-2011 are recalculated based on the results of 2011 RA Population Census.